

L'exposiziun i'l atrium da naiv e glatsch es finida

In sonda han ils artists chi han exposit quist on lur ouvas i'l atrium da naiv e glatsch a Sur En da Sent, allontanà lur ogets our da las localitats fattas our da glatsch. Els tiran ün bilantsch positiv e s'allegran fingià sülla prosm'exposiziun chi varà lö quist inviern in quel lö mistic.

MARTINA FONTANA

«Id es cler chi nu's survain bod mai avuonda da persunas interessadas chi vegnan a Sur En da Sent a visitar noss'exposiziun», disch Wolfgang Bosshardt, il manader da gestiun da la Società «Art Engiadina Sur En/Sent». L'atrium da naiv e glatsch es ün'uffant da quella società. Quist on han las parais inglatschadas dal stabilimaint s-chaffidas da glatsch, interpretà üna gallaria per exposiziuns d'art. Da quell'attraziun unica han quist on fat adöver ils artists indigens Alesch Vital, Otmar Derungs, Daniel Cotti e Markus Buschor. Dürant ils ultims duos mais d'eiran els preschaints sül lö d'ürant las uras d'avertüra da l'atrium. Insomma in localitats da glatsch, fuormadas sco grondas culas chi han dat al lö cun lur glüsch blaua e fraida, s-chodada da chandailas e fö, blera buna glüna ed ün'atmosfera positiva, alch mistic ed unic. «L'atrium sco tal existerà fin davo la mità dal mais avrigl – però ils artists han allontanà lur ouvas in dumengia», declerà'l. Cha perquai as possa però listess amo ir a giodair la mistica da las localitats inglatschadas. Quai intant cha la natüra e la primavaira nu tilla fan scumparair dal tuot.

In avegnir organisar meglder

«Nus vulain in avegnir expuoner ouvas d'art da differents artists ed attrar cun quai ad ün vast public», disch Bosshardt.

Üna culissa tuot speciala: L'atrium a Sur En da Sent ha attrat a blers giasts ed indigens.

fotografia: Andrea Matossi

hard. Cha quai s'haja fat eir fingià d'ürant ils ultims quatter ons, insomma daspö il mumaint da la naschentscha dal lö d'inviern per artists a Sur En da Sent. «Però eu craj cha schi's organischa tuot ün zich meglar o plü intensivamaing, maina quai plüost al böti giavüschà», manaja'l. Chi's haja ultra da quai decis cha l'exposiziun da differents artist cun clers uraris d'avertüra, sarà ün elemaint elementar eir da la prosm'exposiziun. «In conguai culas otras exposiziuns fattas a Sur En da

Sent, d'eira quista quia la plü interessanta e cumplettaing otra», disch il perit in chosa. Chi saja stat fich captivant da verer che ogets chi sun gnüts exposts, chi s'haja gnü edi ün «flyer» infuormativ in chosa e chi s'haja perfin eir pudü vender tschertas ouvas d'art. «Quai vulaina in avegnir rinforzar e promover», disch el.

Üna sporta implü

Sco cha Bosshardt disch, sajan tscherts giasts gnüts in Engiadina Bassa bel ed

aposta per ir a contemplar l'exposiziun i'l atrium da naiv e glatsch. «Quels han reservà üna o plüssas stanzas e sun restats forsia perfin ün pèr dis», s'algorda'l bain. Ma eir indigens chattan adüna darcheu la via a Sur En da Sent. «Els s'interessan tant per l'art sco eir pel stabilimaint fat our da glatsch e fan – schi tils plascha – gugent eir reclama per nus», disch el riond. Ch'uschè saja lur exposiziun d'vantada ün'ulteriura sporta per turists e per indigens. «E quai ans fa grond plaschair», intuna'l. Chi nu sa-

ja la massa, ma per mincha gust saja preschaint alch e cha quai saja ün bun cumanzamaint. «Però eir per sgürrar la finanziaziun da quist'exposiziun unica, ans giavüschain natüralmaing dapliü giasts», manaja'l. La finanziaziun vain nempe fatta per part da la Società Art Engiadina Sur En/Sent, per part da sponsuors e quai chi resta surpiglia el sves. Bosshardt es nempe ün dals iniziants da l'Art Engiadina Sur En/Sent e da las differentas exposiziuns ed attraziuns d'inviern e da stà a Sur En.

La musica i'l center da l'attenziun

Tadlar sainza as laschar distrar da glüms, d'impreschiuns e mots ch'oters fan: l' Cult. a Scuol han ils preschaints pudü tour part ad ün experimaint musical, la Blind Session cul chantatur e musicist Fabe Vega.

Chi chi va ad ün concert spetta musica, sül palc ils musicists chi's produian, daspera spectaculs multimediels, blera glied ed oter plü. Il concert cha Fabe Vega ha dat in gövgia saira a Scuol i'l Cult. d'eira oter: «Bainvgnüts a nossa Blind Session», ha salüdà il chantatur e guitarrist als preschaints avant co stüder la glüm. Cun el sül palc d'eira Joel Allison (bass). Lur collega Michael Brändli vaiva installà sper il palc las apparaturas per procurar pels effets dal sound-design. «Id es ün'esperienza nouva da tadlar üna jada ün concert be i'l s-chür, sainza verer ils musicists», ha dit üna da las auditors ed auditors. «I'l s-chür es la musica bler plü intensiva co schi's vezza üna gronda show», ha dit ün oter. Intant s'han stüzzas tuot las glüms. Ils preschaints han pudü as concentrar plainamaing sülla vusch racca da Fabe Vega e'ls tuns da guitarra e bass e giodair seis rock acoustic.

Idea nada da la reacziun dal public

Sco cha Fabe Vega ha dit, han el e seis collegas decis da provar da sunar dal tuot i'l s-chür causa reacziuns dal public:

«Davo noss concerts han auditors repetidamaing dit chi vessan jent da pudair giodair nossa musica da maniera amo plü intensiva.» Chi plondschaivan cha blers preschaints discuorran invezza da tadlar e giovan intuorn cun lur telefonins, ha continuà Vega, «uschè es nada l'idea da laschar davent la part visuala e da sunar e cantar tuot be i'l s-chür.» Els han dat l'on passà ün concert in quista maniera per verer scha quai plascha al public. Las reacziuns sun statts positivas, «ed eir per nus d'eira quai ün'esperienza particulara.» Perquai hana decis da realisar ingon il project «Blind Sessions» cun ot concerts i'l s-chür illa Svizra tudaischa ed a Scuol. In sonda hana fini quista turnea cun ün concert ad Olten.

«Plaschairun da quist experimaint»

Fabe Vega ha dit cha las experiencias cun quists concerts «orbs» sajan statts fich bunas: «Da sunar i'l s-chür es per no üna sfida, la paja sun però las reacziuns per gronda part positivas dal public.» Grazcha a duos microfons drizats vers il public duvida o sentiva el ün tschert eco a lur musica. Ch'els hajan gnü grond plaschair da dar quists concerts, ha accentuà il musicist chi'd ha passantà sia infanzia a Trogen, sco figl d'ün Appenzellais e d'üna Siciliana. Fat musica ha'l daspö ch'el as regorda, «apaina ch'eu n'ha savü sbragir n'haja cumanzà eir a cantar», ha'l dit riond. Cun ot ons ha Vega tut las prümas lezioni per sunar la guitarra e cun 16 ons ha'l cumanzà a scriver aignas chanzuns. Davo la matura è'l viagià d'ürant

Il sound-check han Joel Allison e Fabe Vega (da schnestra) fat culas glüms amo impizzadas.

fotografia: Flurin Andry

plüs mais in Europa chantond e sunond our sün via. Las reacziuns da la glied d'eiran uschè bunas ch'el ha continuà a far musica.

Influenzada dal blues e dal jazz

Ch'el nun haja mai gnü l'intenziun da vulair viver be da la musica, ha dit Vega.

Davo ün on prestüdi a la Jazz-Schule Luzern ha'l perquai decis da tscherchar amo ün'otra pozza professiunala. «Eu n'ha fat al Politecnicum a Turich il stüdi da ciencias da la Terra, sco geologia, clima, etc.» Sia musica vain, sco ch'el disch, our dal chantun dal jazz e dal blues sco eir da

l'alternative rock. «Eu provv da verbalisar e metter in melodia emoziuns. La vusch es il medium perfet per transportar quistas emoziuns», disch Fabe Vega. Quai til es gratià eir in gövgia saira. El ha survgni applaus cordials dals preschaints i'l s-chür dal Cult. a Scuol. (anr/fa)

«Ingaschà be da pais»

Daspö 14 mais mainan Juliane Hieber e Nicola Roner il Cult. a Scuol. «Nus eschan amo adüna cuntaints, las reacziuns sun positivas», disch Hieber, «da la glied giuvna indigena chi vain suvent i'l Cult. vaina grond sustegn, ün pèr d'els ans güdan eir illa gestiun o schi'd es da fabricar alch.» Bun contact hana eir culs vaschins: «Da lur vart nu daja plü reclomaziuns, schi fa dabsögn ans chattaina.» Organisà il concert da Fabe Vega ha Juliane Hieber per duos motivs: «Eu cugnuschaiva fingià da plü bod da quistas sportas i'l s-chür, per exaimpel da survgnir servida la tschaina in ün local totalmaing sainza glüm.» Quist'esperienza tilla vaiva fat impreschiun.

Cur ch'ella ha let da las Blind Sessions da Vega til ha ella ingaschà be da pais. «Eu laiva dar eir a noss giasts la pussibilità da far quist'esperienza speciala, e lura m'allegraiva eir svesa da verer co cha quai es, ün concert dal tuot i'l s-chür.» (anr/fa)